

Sprogteknologi i dansk tegnsprog

Afdeling for Dansk Tegnsprog modtager jævnligt henvendelser om sprogteknologi i relation til dansk tegnsprog. Derfor har Dansk Tegnsprogsråd udarbejdet følgende anbefalinger og råd for, hvordan man bør arbejde med og udvikle sprogteknologi på dette område.

Sprogteknologi i dansk lydsprog er i rivende udvikling, og internationalt findes der allerede mange teknologiske løsninger til forskellige tegnsprog. I Danmark er der igangværende projekter og initiativer, særligt på uddannelsesinstitutioner, med en stor interesse på at udvikle oversættelsesværktøjer mellem dansk tale-/skriftsprog og dansk tegnsprog. Derudover har en række virksomheder igangsat projekter med teknologiske løsninger, f.eks. apps, videoaflysning af tegn, håndalfabet og avatarbaserede systemer.

For at udvikle en velfungerende og kvalificeret sprogteknologi til dansk tegnsprog er det vigtigt at have adgang til store mængder kvalificerede data. Der eksisterer endnu ingen standard for opmærkninger, annotering og klassificering af tegn, hvilket er en væsentlig forudsætning for at kunne generere præcise og brugbare output i sprogteknologiske systemer.

[Ordbog over Dansk Tegnsprog](#) og Korpus over Dansk Tegnsprog arbejder med indsamling, annotering og registrering af tegn som led i dokumentationen af dansk tegnsprog. Disse to instanser vurderes derfor i øjeblikket som de førende kilder til kvalificerede data inden for sprogteknologi på området.

Da dansk tegnsprog ikke har en skriftlig form, som anvendes af sprogets brugere, er variationen større end i dansk lydsprog. Derfor stiller det krav om fleksibilitet i udviklingen af sprogteknologiske løsninger til og fra dansk tegnsprog.

Dansk Tegnsprogsråd anbefaler fokus på følgende områder:

- **Opbygning af kvalificerede data**

Data indsamles og opbygges af modersmålstalere i dansk tegnsprog med lingvistiske kompetencer eller i samarbejde med lingvister. Det er vigtigt at data annoteres og beskrives med tydelige betydninger, så de kan fungere som semantisk præcise sproressourcer. Indsamlingen kan ske via videoptagelser og understøttes af motion capture-teknologi (MoCap) for nøjagtig dataregistrering.

- **Etablering af Det Centrale Tegnregister (CTR)**

Med inspiration fra [Det Centrale Ordregister](#) (COR) foreslås det at etablere et centralt register, hvor hvert tegn i dansk tegnsprog tildeles et unikt ID-nummer og beskrives med tilknyttede betydninger. Dette vil fremme standardisering, lette annotering og sikre at viden deles bredt med aktører inden for sprogteknologi.

Dansk Tegnsprogsråd anbefaler at CTR placeres hos Afdeling for Dansk Tegnsprog (Dansk Sprognævn) eller hos Ordbog over Dansk Tegnsprog, da disse allerede er førende inden for tegnregistrering og annotationssystemer.

- **Udvikling af systemer til tegnsprogsgrammatik og kommunikationsstrategier samt videoaflysning**

Ligesom alle andre sprog har dansk tegnsprog sin egen grammatik og særlige strukturer. Grammatiske elementer som sætningsstruktur, locus, mimik, referencer, samtidighed og bevægelsesmønstre er centrale. Tegnene kan være konventionelle (leksikalske tegn) eller produktive (afbildende tegn). Systemer til sprogteknologi bør kunne håndtere disse strukturer – både ved videoaflæsning og ved generering af tegnsprogsavatarer.

Afdeling for Dansk Tegnsprog og Dansk Tegnsprogråd står til rådighed for spørgsmål vedrørende sprogteknologi i dansk tegnsprog. Når det gælder brugernes oplevelser og etiske overvejelser i forhold til teknologiske redskaber og avatarer, henvises der til [Danske Døves Landsforbund](#).

Skrevet af

Dansk Tegnsprogråd/ november 2025